

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadótlajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVTOMDÁJA K. VASÁRHELYTT.
Hirdetések díjsabály szerint. Nyiltér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdaság társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Országgyűlés.

A képviselőház közel 4 havi szünet után ismét összeült, hogy folytassa a félben hagyott munkát s hozzon új törvényeket. Talán sohasem állott a törvényhozó testület oly nagy feladat előtt, mint most. Oly kérdések várnak megoldásra, miknek czél szerű megoldása az egész társadalmat átalakítja s Magyarországot egyszerre egy óriás lépéssel viszik előre. Az egyházpolitika és a magyar közigazgatás államosítása több törvényjavaslatokat fognak felszínre hozni, melyek közül egy néhány már a legközelebbi időkben fog tárgyalás elő kerülni. A

nagy reformok keresztülvitele sok pénzt igényel s megnyugvásunkra szolgálhat, hogy államháztartásunk olyan rendben van, hogy képesek vagyunk pénzzükségeinket fedezni. A pénzügyminiszter betérjesztette az 1894. évre összeállított költség-előirányzatot, melyből megtudhatjuk, hogy pénzügyeink egészen rendben vannak.

Az 1894-ik évi állami költség-irányzat a legrealisabb alapokon nyugszik, hogy a magyar állam rendes bevételei most már 416,608.094 forintra emelkedtek, mely bevételek ellenében 394,532.825 forint kiadás áll, úgy, hogy a rendes kezelésben 22 millió 75,259 forint fölösleg mutatkozik, ami annyit jelent, hogy képesek leszünk a jövő évben kereskedelmi, közművelődési, igazságügyi czélokra az eddiginél nagyobb összeget költeni, ismét egy lépéssel előbbre haladni, hogy végre is méltó helyet foglaljunk a művelt nyugati népek legelsői közt.

Ebből a 22 millió forint fölöslegből minden tárczára jut és mindegyik nagyobb dotációban részesül. Azért van a jövő évi költségirányzatban 16 és fél millió forinttal több rendes kiadás felvéve a tavalyinál.

Az 1894-ik évre előirányzott összes rendes bevételek összege 465,003.942. forint. Az összes kiadás 464,992.254 forint. A bevételi maradvány tehát a 16 és fél millió többletkiadás dacára 11.668 forint.

A kiadások között a belügyi tárcza szükségleteinek fedezésére 1,164.900 forinttal több van előirányozva, mint tavaly, mi a

közegészségügynek és a közigazgatásnak kilátásba helyezett gyökeres átalakítását jelenti.

A kereskedelmi tárcza 5,297.427 forinttal nagyobb dotációban részesül, mint 1893-ban; a földmívelési tárcza 1,469.547 firttal kap többet, mint mult évben, mint a milleniumi kiállítás, a vasutak fölszereléseinek szükséges gyarapítására sat. vezethető vissza.

Az igazságügyminiszteri tárcza a tavalyihoz képest 1,286,232 forinttal magasabb ellátásban részesül, mi az új sommás perrendtartás életbeléptetése szükséges új bírói állások létesítésére és egyéb igazságügyi reformokkal függ össze.

A vallás- és közoktatásügyi tárcza budgetje csupán 815,000 forinttal emelkedik. Ezt tartjuk a jövő évi költségvetés egyetlen épen nem örvendetes jelenségének. De nincs róza tövis nélkül.

Midőn Wekerle első expozéját előterjesztette, azt fejtette ki, hogy nem csupán pénzügyi politikát kíván üzni, de nemzetgazdászati és e tekintetben is szavát híven beváltotta, különösen az irányban, hogy az állami szükségletek fedezésére, a nagyobb kiadások előteremtésére, nem talált jónak minden eszközt, csak hogy czélt érjen. Kelőleg kimélte a nemzet anyagi erejét és sem direkt, sem indirekt újabb, jelentékenyebb adók kieszelésén nem törte fejét. És ez talán a legnagyobb érdeme, mert az adófizető polgárok zsrján mutatni ki ked.

A „Székelyföld” tárczája.

Borcsa.

Elbeszélés.

Irta: Hajdó Ödön.

Finom ködlepel burkolja el a látkört, de a kód lassan oszladozni kezd és a figyelmet egy homályos alak vonja magára.

A körvonalak mindig szabályosabbak, míg végre egészen tisztán áll a kép, tisztán az ő fenségében, örömet, boldogságot és fényt sugározva.

Körül rajongják, elhalmozzák gyöngédséggel; bámulják alakját, mozdulatait; kecsét és szellemet látnak minden cselekedetében és az emberi gyarlóság minden kigondolható kedvességeivel igyekeznek adózni, hogy tetszését kinyerjék. Virágözönnel veszik körül, babért raknak homlokára, aranyat kezére; gyémánt, smaragd, zafírral igyekeznek szemei tüzét élesíteni s ajka biborát magasztalva, az ahhoz hasonló korált teszik lábaihoz.

Ő el van vakítva a fénytől, játszi negéddel csüng babérain; merész álmait megvalósulni látja s örvend a pillanatnak, melyben született.

Olykor azonban hamis a látszat.

A merész fantázia, a gyermeki képzelgő tehetőség e babérral s virágözönnel borított utat, a világhódolat csillogó fátyla miatt nem látja, mely ha felemeltetik, előtárul a göröngyös, tövises út, undok, de szilárd talajnak látszó süppedékes ingo-

ványaival, melybe, ha valaki beletéved, hínárba jut s minél inkább igyekszik szabadulni, annál mélyebbre süllyed. Itt aztán nincs menekvés, se-gélyről gondolkozni is Istenkisértés; megszűnik az érzés, elvesz az akarat s a mocsár lakói martalékaként átkozza el a perczet, melyben született.

* * *

Helyre egy leány volt Borcsa, nem akadt párja a faluban; ő sujkolt a legjobban, legszorgalmasabb ő volt a házkörül való forgolódásokban s még milyen beszédes, csak úgy ömlött ajkáról a szép szó.

Két piros areza majd kicsattant az egészségtől, lesimitott sötét haja a hollót juttatá eszébe.

Ha szemébe néztél, megbűvölt, elaltatott, nem bírtál mozdulni sem.

Valami úgy vonzott hozzá és valami visszatartott, csak vártál, lested mosolyát; bámultad hófehér karjait, karesu természetét; sovárgó tekintetű reá tapadt, míg föl nem ébresztett csattanós, de már megszokott kérdésével: „Mit néz az ur rajtam, tán új kapu vagyok én?”

Elnevettet magad, zsebre gyürvén a jó szót és tovább mentél, hogy sohase feledd, hogy szívedben ott maradjon e látomány emléke.

Ilyen volt Borcsa. Rajongott érte a falu ifjáványa, meg a ki látta, egyaránt.

Szegény szülők gyermeke lévén, tizenöt éves korában szolgálatba kellett állania.

Kis batuját hóna alá véve, szomoruan bucsu-

zott el a kedves otthonról, könyei peregték, midőn testvérkeit megcsókolá.

Fájó szívvel indult el a közeli városba helyét elfoglalni, nem is sejtve, hogy még nagyobb fájdalmat hagy a szomszéd Pisti fia szívében, ki titkos érzelmeket rejtgetett a szenvedő kis leány iránt.

De hát sorsat senki el nem kerülheti.

Borcsa csakhamar belenyugodott ügyének ilyetű fordulatába, sőt mondhatni, nagyon jól érezte magát új helyén, hol szorgalma és ügyessége révén megkedveltette magát.

Esténki, külső munkái közepette, talán titkos vágyainak, titkos epedésének hangot adni, a színházban és itt-ott eltanult divatos áriák csendultek meg ajkán. Egyszer vig kedélye hozott ajkára hangot s ezen melodiákban benne volt lényének minden pajzánsága, ifjú lelkiületének minden vidorsága; máskor ismét ott volt hangjában a vágy, az epedés, a sóhaj, mintha szívét behelné bele az elhaló hangba; azon szívet, mely ismeretlen ré-gőkban barangolt s mely minduntalan kérdi: mi is hiányzik hát nekem?

Feltűnt szépségével, ismertté lett tiszta, kellemes csengésű hangja miatt.

Még nem tellett ki első szolgálati évének fele, midőn egy ur, az opera intendáusa érkezett azon városba hanggyűjtő utján.

Uri passziói közé tartozván a mindennapi séta, vagy tán a sora vezette lépseit ezen kimenőjében, elbírálni nehézz, de épen akkor csendült meg a

vező budgetet, az utóvégre nem valami nagy mesterség, de nem emelni az adókat és mégis nem csak rendes pénzügyi viszonyok közé juttatni az országot, hanem évről-évre nagyobb összegekre szert tenni, melyekkel az állami igényeknek fokozottabb mértékben meg lehet felelni: ahhoz valóban államférfiúi bölcsesség és tehetség kell.

Az új közös hadügyminiszter. A Budapesti Közlöny a következő legfelsőbb kéziratokat közli:

Kedves gr. Kálnoky! Báró Merkl Rudolf tábornagyot a közös hadügyminiszterium vezetésétől fölmentem és nemes Krieghammer Ödön lovassági tábornokot az első hadtest parancsnokát és krakói parancsnokló tábornokot közös hadügyminiszterré kinevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1893. évi szeptember hó 23-án.

Ferencz József s. k.

Kálnoky s. k.

II.

Kedves dr. Wekerle! Báró Merkl Rudolf tábornagyot a közös hadügyminiszterium vezetésétől fölmentem és nemes Krieghammer Ödön lovassági tábornokot, az első hadtest parancsnokát és krakói parancsnokló tábornokot közös hadügyminiszterré kinevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1893. évi szeptember hó 23-án.

Ferencz József s. k.

Wekerle s. k.

III.

Kedves Krieghammer lovassági tábornok! Ezenel kinevezem önt közös hadügyminiszteremmé.

Kelt Schönbrunnban, 1893. évi szeptember hó 23-án.

Ferencz József s. k.

Kálnoky s. k.

IV.

Kedves báró Merkl tábornagy! Ezenel fölmentem önt a közös hadügyminiszterium vezetésétől, melyet megelégedésemre teljesített.

Ferencz József s. k.

Kálnoky s. k.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Altalános érdeklődés mellett folyt le a képviselőház szerdai ülése. Wekerle Sándor miniszterelnök pénzügyi expozéja adta meg az ülésnek jelentőségét. Mielőtt azonban a miniszterelnök megkezdte volna expozéját, törvényjavaslatokat ter-

jesztett be az állami számvéviszések tisztí létszámának szaporításáról és a főrendiház horvát-szlavonorsági tagjainak nyilvántartásáról.

Az expozé után megállapították a ház munkarendjét, a mely szerint a tárgyalásra kész javaslatokat már holnap taaóskozás alá veszik.

Az ülés végén Okolicsányi László a tanítói nyugdíj kérdésében Apponyi Albert gr. pedig a miatt intepellált, hogy miért maradt távol a kormány a budavári honvédszobor leleplezésétől?

A rágalmozott Magyarország.

Esküdtészeti vádbeszéd.

(Folytatás.)

És elnyomója népeinek a magyar, mikor az idebetelepített idegeneknek oly jogokat, szabadságokat, kiváltságokat adott, melyekkel maga sem bírt? — Megfosztja a nyelvtől az itt élő nemzetiségeket, mikor 1000 évi együttlét után a románok százazrekre menő tömegei között nyoma sincs a magyar nyelvnek; míg más államok tizedrész annyi idő alatt is teljesen elenyésztették, összeolvasztották vagy fölshívták magukba a rájuk nézve idegen népfajokat? Lehet itt ép elmével a románok nyelvének elnyomásáról beszélni, midőn a statisztika bizonyossága szerint a románoknak csak 6% a tud magyarul és 94% előtt teljesen ismeretlen az állam nyelve? Hat ez az egy tény már egymagában is nem szóló bizonyítéka annak, hogy itt az az Európászerte ércztrombitával kürtölt erőszakos magyarosítás, mely a megindított mozgalomnak egyik legnagyobb utókártyája, a legaljasabb hazugság.

S mert nem törekedtünk a multban a nemzetiségek beolvadására, s vezérgondolatul mint mindig s mindenütt, egy a nyelvhasználat terén is a szabadság eszméjét követtük, szóval, mert szabadságunk becsületességünkben jóhiszeműek voltunk, most ez fegyver, államunk szétbontására használt fegyver legyen ellenünk?

Számra alapítják támadásaikat, mikor a románosság az ország lakosságának 17%-a; vagy ősi származás alapján táplálnak igényeket a kilencz-százados magyar királysággal szemben? mikor az ősi származás a komoly tudománytanítása szerint megmosolyogni való naiv mese. Erőszakos magyarosításról költenek rémes históriákat, mikor százakra megy az oly községek száma, melyeknek ezelőtt tiszta magyar lakossága ma már teljesen elfeledte nyelvét s egészen eloláhosodott? erőszakos magyarosításra mutat az, hogy akad és pedig nem egy, itt Magyarországon felnőtt, megőregedett, az intelligens néposztályhoz tartozó ember, a ki nem tudja az állam nyelvét? Megfélemlítésről, elnyomásról panaszkodnak? és rendszeresen megtagadják a bíróság és esküdtészek előtt az állam nyelvének jogosultságát, s még azok is, kik tudnak magyarul, mernek dacolni a törvénynyel, mernek dacolni a magyar állammal s a világért sem szólnának egy szót se magyarul, csakhogy a nyilvánosság előtt is tüntethessenek azzal, hogy megtagadják az állam nyelvtől az elismerést.

Évtized alatt a jövő üdvére még is kevesebbet gondolt, mint pillanatnyi öröm elvesztése fölött kesereg.

Borcsa hamar beletalálta magát az eddig nem ismert kényelembe.

Kezetben még irt haza szülőinek egy pár levelet, hogy mily jól megy a dolga, mint szolgálják őt, a ki eddig szolgált, mily szép szobákban lakik stb. stb. De mindebből ottan keveset érthettek még, legalább azt betűzte ki az ákom-bákom válaszközl.

Később kezdte restelleni a levelezést és többet nem irt. Még egyideig jöttek a hieroglifek, végre azok is kimaradtak.

Eltemette multját.

Tanévei gyorsan peregetek le és csakhamar kün találta magát az életben; azon életben, mely után sovárgott s mely titkos álmait látszik megvalósítani.

A közönség el volt ragadtatva általa, ő meg a közönség kitüntető kegye által.

Kapott gyémántgyűrűt, nyakláncot, ezüst koszorút és hullott a virág özőnével lábaihoz.

Igy teltek a napok, multak az évek és ő boldog volt, nem hiányzott neki semmi.

(Vége következik.)

Van arra példa t. esküdt urak! a föld kerekességének bármely civilizált államában, hogy valamely országnak az intelligens néposztályhoz tartozó polgárai ne ismerjék és szükségtelennek merjék nyilvánítni, vagy ha beszélnek, ismeretét, megtagadni merjék az állam nyelvének ismeretét, az államét, melyben születtek, fölnevelkedtek, élnek, boldogulásukat találják, s melynek engedelmes-séggel tartozó polgárai? És a midőn megtagadják az elismerést az állam nyelvtől, s annak követelését igazágtalanságnak, jogtalanságnak nyilvánítták, van lelkiismeretük pirulás nélkül a szélrózsa minden irányában, még azt is hirdetni, hogy az az állam, melylyel, egy hajuk szálának meggömbölyése nélkül így mernek dacolni, így mernek paczkálni, hogy az állam erőszakosan magyarosít, hogy az az állam megfosztja nyelvétől a nemzetiségeket, zsarnokoskodik felettük, s a román nemzetiséget kegyetlenül irtja és tiporja? És a mily arcátlanosság ez a pirulás nélkül hirdetett vád, ép oly otromba, oly együgyű az az indoklás is, melylyel az állam nyelve irányában követett daczos magatartásukat igazolni igyekeznek.

A magyar nyelv ismerete kivételtől ment nemzetiségünk; így hangzik az együgyű korlátoltság érvelése. Hat ugyan nem beszélünk-e mi is, s nem beszélnek-e ők is anyanyelvükön kívül más nyelvet is, s elvesztettük-e ezért akár mi, akár pedig ők nemzetiségünket? Nem rendelkez-e el a magyar állam, a magyar nyelv oktatása mellett egyszersmind a német nyelv kötelező oktatását is? Hat ez — a mi felelet egyuttal, sokszor fölhánytorgatott sovínyszunkunka is, most majd ki fogja vetköztetni minket nemzetiségünkől?

Nem tanulni magyarul, ellentállni legmakacsabul a magyar nyelv terjedésének, de ezért mindenből bő részt követelni, mindenben nemzeti érdekeik legmelegebb istápolását kívánni a magyar államtól: ez a vádlottak által terjesztett nyomtatványnak egy további bölcsességi maximuma. S mivel a magyar állam iránt táplált ellenséges érzületből nem tanulnak, a magyar állam iránti megvetésből nem tudnak, vagy ha tudnak, a magyar állam iránti daczolástól nem akarnak beszélni magyarul: akkor igazságtalannak, a román értelmiség elnyomójának, üldözőjének nyilváníttatik a magyar állam, mert a magyarul nem tanuló, a magyarul nem tudó, vagy beszélni nem akaró románoknak nem ad hivatalt. Hat ugyan — a vádlottak által terjesztett nyomtatvány szerint a földi jólétnek és boldogság egyedüli hazája — Románia adna-e hivatalt annak a polgárának, a ki nem tud, a ki nem tanul meg, vagy ha tud, nem hajlandó a román nyelvet Románia államnyelvének elismerni? A ki Romániában így merné magát viselni, azt mint beteget először is megfigyelés alá helyeznék, s ha kitűnik, hogy az nem beteg, de valami más egyéb, akkor tudom bőségesen elegendő időt adnának neki a Románia souverainitásának hatalma fölött való elemelkedésekre. A mi azonban Romániában s minden más államban örület, az Magyarországon e könyv terjesztőinek ajkán jogos és igazságos követelés s egyszersmind alap arra, hogy nemzetünk a román értelmiség mellözése miatt galádul megrágalmaztassék. És ez a saját honpolgárai által a belföldön agyonragalmazott, a külföld előtt pellengére állított Magyarországot, hogyan részleteti ez igaztársok daczára is hozzá hű román fiatai a közhatalom gyakorlásában? Ugy hogy példaul a felső bíróságoknál 14-et, az elsőfolyamodású bíróságoknál 144-et s a közigazgatásnál e könyv adatai szerint is 433-at alkalmaz.

De vegyük most sorra t. esküdt urak! a vádlottak által terjesztett nyomtatványnak kimagasló fejezeteit. Lássuk azt a módszert, melyet e könyv terjesztői a magyar állam eddigi követett nemzeti politikájának helyes mederbe való terelése s a románok s magyarok közötti egyetértés, összetartás előmozdítása céljából szükségesnek tartanak követni.

E nyomtatvány, a románok és a magyarok közötti egyetértés s összetartás előmozdítására, a leginkább czélra vezető eszköznek első sorban azt tekinti, hogy kimutatni igyekszik, miszerint a magyar állam üldözi a román egyházat, aláássa annak autonómiáját és a románok adóinak millióért nyomorult száz ezer forintot dob oda a román egyháznak, hogy a legbusásabban jutalmazhasson, mindent a mi magyar.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

— Jókai Mór diszpolgár. Kézdi-Vásárhely város képviselőtestülete mult pénteken tartott ülésében Jókai Mór t, a nemzet lángelkű íróját egyhangulag és nagy lelkesedéssel a város diszpolgárává választotta s egyuttal elhatározta, hogy az erről kiállítandó diszokmányt egy küldöttség vigye fel az ünnepelt írónak.

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfát még a 60-as években Kézdi-Vásárhely város diszpolgárává választotta a képviselőt, de erről a diszokmány még nem állított ki. A városi képviselőt mult pénteki ülésében elhatározta, hogy az okmányt habár elkészen is, kiállítja s egy küldöttség által fogja a nagy hazafinak elküldeni.

— **A közdivásárhelyi iparos iskolához**, mult pénteken választotta meg a képviselőt a szükséges tanítókat és pedig: igazgatónak Székely János községi iskolai igazgatót, tanítóknak Kis Jenő polgári iskolai s Vajna Károly községi iskolai tanítót.

— **Gyilkosság.** Folyó hó 28-án valami kőbor cigányok kézdíszentléleki Bartók Gergelyt meggyilkoltak és ugyanodaváló Kozma Jánost életveszélyesen megsebesítették. A vizsgálat erélyesen folyik.

— **Berde Mózsza végrendelete.** Berde Mózsza, akit mult hó 27-én temettek el, vagyonából 700,000 forintot hagyott unitárius egyházi és iskolai célokra. A végrendeletet, a melyben az elhunyt rokonairól is gondoskodott, mult hó 28-án hirdették ki.

— **A községi hadgyakorlatok** alatt kitűnt, hogy mire képesek a modern közlekedési eszközök. A déli vasut számtalan személyvonattal gondoskodott róla, hogy a közlekedés Szombathely és Köszeg közt kényelmes legyen és e mellett még 18 külön udvari vonatot bocsájtott rendelkezésre, melyek a hadgyakorlatokon résztvevő uralkodókat, főhercegeket, katonai attachékat, udvari személyzetet, lovakat stb. szállították. A déli vasutnak ezenfelül külön vonatokat kellett kiállítani a küldöttségek szállítására és szállítani még e mellett a nagy katonai szállítmányokat is. Ez utóbbiak felettle igénybe vették a déli vasut szállítóképeségét. 21-től 23-ig 48 óra alatt 50,000 embert, 3000 lovat és 330 szekert szállított el 50 katonai vonaton minden irányban. E szállításokhoz a déli vasut 3300 kocsi és 140 mozdonyt használt fel és programszerűleg, minden baleset nélkül érkeztek meg a vonatok rendeltetési helyükre, anélkül, hogy azok közlekedése a rendes személyforgalmat korlátozta volna. A nagy vasuti szállítások Brám lovag, kir. tanácsos, forgalmi igazgató és Weiss D. főfelügyelő ellenőrzése mellett történtek meg és azok pontos keresztülvitele a személyzet jó iskolázottságától és buzgóságától eltekintve, az ő érdemük.

— **Andrássy Gyula gr. szobra.** Az Andrássy Gyula gróf lovasszobrara hirdett pályázat szeptember 30-án járt le. A pályázat igen érdekes lesz, mert nemcsak a magyar szobrászok, hanem több külföldi művész is pályázott. A hazai szobrászok közül Zala György, Strobl Alajos, Róna József, Kiss György és Szecsi Antal, a külföldről pedig hír szerint Mercier, a híres francia művész, egy római, egy milánói és egy krakói szobrász küldtek pályatervet. Az első díj 6000 frank, a második 4000 frank, a harmadik pedig 2000 frank. A szobor kiviteli költsége 200,000 forintban van előirányozva.

— **Az áru feladó rendelkezési joga.** Az 1893. évi január 1-től érvényes új vasuti üzletszabályzat 64. §-ban az áru feladónak körülírt azon jogát, hogy az árut a feladási állomáson visszakérheti, a vasut igazgatóságok által a díjszábsási első általános részben foglalt póthatározmányok szerint olyképen értelmeztetik, hogy ezen jog csak addig gyakorolható, míg az áru a feladási állomáson van tárolva. E tekintetben felmerült panaszok folytán a magy. kir. államvasutak igazgatósága — addig is míg a többi vasut igazgatóságok hozzá nem járulnak — saját helyi forgalmára nézve akként intézkedett, hogy a feladó fent közölt jogát akkor is érvényesíthesse, ha az áru már elküldetett s e szerint a feladó jogosítva lesz az árunak visszaszolgáltatását követelni, ha az a feladó rendelkezése folytán valamely közbeneső állomáson feltartóztatott, vagy ha a rendeltetési állomáson már megérkezett.

— **A közdivásárhelyi önkéntes tűzoltó egyesület** f. évi szeptember hó 17-én tartott zárlászentelése alkalmával folytatódott a következő egyének kiadottak a tűzoltó-egylet parancsnoksága kezéhez szíves adományokat: Csibý Tamás plébános ur 5 frt, Wertán Venczel ur 3 frt, Wertán Bénéiam ur 3 frt.

— **A peterdi nábob.** Magyar-Peterd községben, a leggazdagabb ember volt Komor János. Az egykori szegény kovácslegénynek olyan nagy volt a szerencséje, hogy néhány év alatt a falu legszebb házai mind az ő kezébe kerültek. A falubeliek nem szerették a gögös paraszt arisztokratát, aki senkivel sem tudott megférni, a kéregetőre kutyáját uszította és nemcsak nem segítette rokonságát, de egyik vejét kegyetlenségével elűldözte a faluból, a másikat, Bors Mihályt pedig az utcára lökte ki. Szeptember 24-én este, a mint az udvarában körül nézett, a palánk mögül két lövés érte. Egyik a karján sebitette meg, a másik koponyájába hatolt be és azonnal megölte. A gyilkos nyomozása azért nagyon nehéz, mert az egész falu ellensége volt Komornak. A kutató csendőrség Wagner Henrik gazdát, a meggyilkolt régi haragosát és Bors Mihályt gyanúsítja, de tagadásuk ellenében még semmi bizonyíték sincs. Mult hó 28-én volt Komornak a temetése; alig három ember kísért a koporsót. A nagy gyűlölködést ellene még tragikus halála sem enyhítette meg.

— **A tűzhely körül.** Az újságok rendszeren kevés gondot fordítanak arra, hogy olvasóközönségük családjának is szolgáljanak olvasmányokkal. A napi események többnyire olyan természetiek, hogy csak nagy ritkán érdeklik az asszonyokat, akik több gyönyörűséget találnak abban, a mi a tűzhely körül történik, mint azokban a hírekben, a melyek tőlük csaknem teljesen idegen világból hoznak jelentést. A Pesti Napló mint modern újság gondoskodik immár arról is, hogy olvasóinói megtalálják benne az őket érdeklő közleményeket. Ebből a célból szeptember óta a tűzhely körül czimmel minden heten rendes négy-öt oldalas mellékletet ad, a melyben foglalkozik a nők társadalmi kérdésével, a divat útjasaival, közöl konyha recepteket, apróságok a kézimunkáról, a kertészetről, azonkívül tájékoztatja a vidék gazdaszonyait a budapesti piac forgalmáról és áráiról. Cikkekkel közöl továbbá a gyermeknevelésről és ápolásról, tanácsokat ad illemtérkésekben és mesél a gyermekszobáinak. A Pesti Napló ezzel az új mellékletével még bizalmasabb, még meghittebb barátja lett olvasói családjának. Ezen a rendes heti mellékleten kívül a Pesti Napló minden második héten egy-egy város monografiájával gazdagítja a Magyarország városai czimmel megindított monografia-sorozatát. Ez a vállalat bebizonyítja leginkább, hogy a Pesti Napló egyformán fontosnak tartja a fővárosnak és a vidéki városoknak érdekeit és hogy minden tekintetben szívesül akar lenni az egész ország közvéleményének. A Pesti Napló népszerűségéhez nagyban hozzájárult ez a vállalat, mert már az eddigi monografiák is közelebb hozták a városokat egymáshoz és az ország kevésbé ismert részeire felhívtak a figyelmet. Karácsonyra és Újévre rendkívül érdekes és becses irodalmi művel fog a Pesti Napló kedveskedni, hogy a magyar olvasóközönség osztatlan bizalmát és szeretetét meghálálja és még inkább megérdemelje. A Pesti Napló előfizetésének feltételeit lapunk hirdető rovatában közöljük.

— **A Pallas Nagy Lexikona** füzetes kiadásából megjelent a 43—45. füzet, vagyis a III. kötet 13—15. füzet, a Breda tyuk-tól egész a Burgonyavész-ig terjedő cikkekkel. A 43. füzet külön mellékletei: Pest városa 1758. évi tervrajza s ennek megfelelőleg Budapest IV. ker. 1893-ban hártapapíron és Budapesti épületek I. lapja; a 44. füzet mellékletei: Buda és Pest 1730 körül s a Budapesti épületek II. és III. lapja, míg a 45. füzethez a Budapesti Lipót-templom, Budapest-szobrok és Bukarest tervrajza vannak külön mellékletül csatolva. A 43. füzet 1, a 44-ik 5, a 46-ik pedig 24 szép szövegrajz díszíti. A cikkek közül különösen kiemeljük a következőket: Bronzkorszak (Pulszky Ferenc), Budapest hegység és Budapest (dr. Thirring), Bulla (dr. Kuzsinszky, dr. Reiner és dr. Robitsek), Bunyevácok (Popovich M. György), Burgonya (Fialovszky, Mezey Gyula és Lázár L. Pal). E három füzetet a III. kötet is be van fejezve, s ezt az alkalmat újra felhasználjuk arra, hogy a Pallasnak ezen nagyfontosságú vállalatát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Amerikából** csak e napokban tért vissza a világhírre vergődött Mauthner Ödön hazai magkeskedő özég főnöke, ki egész nyáron át ott tartózkodva, ezen idő alatt sorra látogatta Amerikának nevezetesebb farm- és kert-telepeit és itt nagyon figyelemre méltó érdekes és fontos tapasztalatokat gyűjtött, a melyeknek közzétételét rendkívüli érdeklődéssel várják a mezőgazdasági és kertészeti körökben. Egyébiránt ugy halljuk, hogy Mauthner ugy először több felolvasás során, valamint egy cikksorozatban fogja említtet tapasztalatait közrebeszteni. Visszatérvén Európába még itt is több olyan kulturálatlant látogatott meg, melyeknek földmívelési és kertészeti haladottsága

magas színvonalon áll. Többek közt Hollandiát, a virághagymák híres országát is meglátogatta és itt személyesen válogatta össze özége részére a szebbnél-szebb virágu hagymákat, melyeket nekünk is volt alkalmunk látni és elmondhatjuk, hogy azok olyanok, a minők Magyarországon még nem voltak.

RÖVID HIREK.

— **Elégett gőzös.** Vanthover szigetének közelében „Alfonz” orosz személyszállító gőzös leégett, 60 utazó életét veszíté a tűzvész következtében. — **Prédikáció a párbaj ellen.** Nagyváradon Tóth József református lelkész hitszónoklatot tartott a párbaj ellen, gyilkosságnak bélyegezve azt. — **Új országot.** A kalocsai országot Pest megye törvényhatósága 52 000 forint költséggel újja építette. — **Új oláh izgató lap.** A „Tribuna” szerint Temesvárott egy új román lap fog megjelenni hetenkint 2 szer, 3-szor „Seotinela” czim alatt, irányára nézve bizonyára radikális nemzetiségi lap lesz. — **Betörés.** Munkácsen Grünberger Mózes munkácsi lakos lakásába m. hó 19-én este betörték s onnan egy ezer forintos váltót s 457 forint készpénzt és ékszereket elloptak. — **Nagy-Becsereken** borzasztó vihar volt, villámmal és mennydörgéssel. — **Práznóc,** nyitramegyei községben, a mult napokban három helyen egyszerre ütött ki tűz. A nagy szélben huszonnyolc ház és sok melléképület elpusztult. — **Nagyikikindán** Duskov Száráné hat hetes kis leányát meg akarta fűrésztetni, de a víz oly forró volt, hogy a gyermek teste teljesen összeégett. Az asszony ellen megindították a vizsgálatot. — **Rábakövésden** Bognár Julia hajadon szerelmi bánatában foszforoldattal megmérgezte magát. — **Csécсэн** Nedeczky Géza birtokos agyonlőtte magát. Tettét elmezavarban követte el. — **Kassán** Orosz János kőműves ingerkedése miatt Paszternak András és Deveszka Ádám kőművesek léccel és kővel agyonverték. A gyilkosokat elfogták. — **Sandon** e napokban három pénzügyőr két görgetegi embert egy kocsii dohánnyal letartóztatott. A pénzügyőröket megtámadták a többi érdekeltek, a kiket csak hosszú harc után tudtak szétverni. — **Aranyos Polyanból** írják, hogy az ismert támadások miatt letartóztatott oláhok szabadon bocsátattak s az előnyomozási iratokat áttették a tor-dai büntető törvényszékhez.

Hirdetések.

Henneberg G. (cs. kir. udvariszállító) **selyemgyára Zürichben,** privátmegrendelőknél közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól II frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Sz. 9940. ki.

1893.

Hirdetmény.

Alatt irt városi tanács által a sepsi szén- györgyi pénzügyigazgatóság 16899, 16435, 16436, 16437, 16438, 16439, 16601—893. számú rendeletei alapján közhírre tétetik, miszerint a folyó évi hadmentességi kivetési lajstromok folyó hó 28-tól október 5-ig 8 napi közzemlére ki vannak téve és azok a hivatalos órák alatt a városi adóhivatal irodájában megtekinthetők, esetleges folyamodványuk közvetlen a pénzügyigazgatóságához adandók be.

K.-Vásárhelyt, 1893. szeptember 26-án.

Bartók Károly,
polgármester.

Az esztelneki határban gróf Mikes Arpád ur tulajdonát képező 280 hold ős fenyő-erdő eladó. Ár és feltételek iránt értekezhetni Temesvári János urral Uzonban.

Előfizetési felhívás!

A

PESTI NAPLÓ

naponként kétszer megjelenő politikai napilapra.

A Pesti Napló Magyarországon a legolcsóbb, legtartalmasabb és legszebben kiállított napilap, megjelenik minden reggel legalább 16—24 oldal és délután 4—8 oldalnyi terjedelemben, főlévágva és lapjai egymásba ragasztva.

A Pesti Napló főszerkesztője és kiadótulajdonosa:

ifj. Ábrányi Kornél.

Felelős szerkesztője:

Barna Izidor.

A Pesti Napló szerkesztősége maga köré gyűjtötte az ország legjelesebb újságíróit.

A Pesti Napló bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frissek, eredetiek és a legmegbízhatóbb forrásokból erednek. Ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitűnő szakírók szerkesztik. Bel- és külföldi tőzsde rovatai mindig legpontosabbak és legmegbízhatóbbak.

A **Pesti Napló** nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozik az olvasó.

Regényei és tárczái élénkek és érdekes olvasmányt nyújtanak.

A Pesti Napló minden vasárnap A gyermekszobának című rovatában Moka bácsi kedvelt meséit közli a gyermekek részére.

A Pesti Napló legközelebb egy rendkívüli érdekes regény közlését kezdi meg. A Pesti Napló minden hónapban 2 városnak a monografiáját közli, mely örökös irodalmi beccsel bír és az előfizetők, a kik ezeket összegyűjtik azok Magyarország városainak hű történetét bírják.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK!

A Pesti Napló reggeli kiadásának, mely az előző napon beérkezett összes híreket magában foglalja, tehát a teljes Pesti Napló-nak előfizetési ára Budapesten és a vidéken korán pontosan házhoz juttatva,

az esti lap küldése nélkül:

Egész évre . . .	14 frt — kr.	Negyed évre	4 frt 50 kr.
Fél évre	7 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.

Esti és reggeli lap együtt egyszerre küldve a vidékre :

Égész évre . . .	18 frt — kr.	Negyed évre	frt 50 kr.
Fél évre	9 frt — kr.	Egy hónapra	14 frt 60 kr.

Naponként kétszer, reggeli és esti kiadás külön-külön házhoz vagy postán küldve:

Budapesten :

Egész évre . . .	18 frt	kr.	Negyedévre	3 frt 50 kr.
Fél évre	9 frt	— kr.	Egy hónapra . . .	1 frt 60 kr.

V i d é k e n :

Egész évre . . .	20 frt — kr.	Negyed évre	5 frt — kr.
Fél évre	10 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 70 kr.

 A PESTI NAPLÓ esti lapjára külön is elfogad előfizetéseket, úgy, hogy ha valaki más ujságot járát és a megszokott ujságtól megválni nem akar, azelőlfehet a PESTI NAPLÓ esti lapjára, 2 frt 30 krral.

A PESTI NAPLÓ kiadóhivatala.

Budapest, Ferenciek-tere, Bazárépület.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e t r e n d.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Medgyes	(ind. érk.)		
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	regg. 4.2	este 7.43	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szében felé)	(érk.)	regg. 10.09	éjjel 12.47
Botfalva	"	" 4.48	" 8.07		" 10.31	"	" 1.03
Földvár	"	" 5.07	" 8.23		(ind. érk.)	" 10.47	" 1.18
Mogyorós	"	" 5.26	" 8.43	Tövis (vend., elágazás Arad felé	(ind.)	d. u. 12.28	" 2.49
Apáczs	"	" 5.42	" 8.57	Nagy-Enyed	(érk.)	" 1.08	" 3.47
Kőpecz	"	" 6.02	" 9.16	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(ind.)	" 1.35	" 4.07
Agostonfalva	"	" 6.09	" 9.22		" 2.21	" 4.40	" 8.53
Alsó-Rákos	"	" 6.26	" 9.38	Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk.)	" 3.08	" 5.20
Homoród	"	" 6.55	" 10.02		(ind.)	" 3.18	" 5.26
Kacsa	"	" 7.12	" 10.15	Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	" 5.14	regg. 6.52
Bene	"	" 7.32	" 10.36		(ind.)	este 6.08	" 7.40
Erked	"	" 7.52	" 10.51	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	" 10.44	" 11.51
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	" 8.23	" 11.16		(ind.)	" 11.04	d. u. 12.09
Szegesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	" 8.46	" 11.27	Budapest	(érk.)	regg. 6.35	este 8.40
	"	" 8.53	" 11.32				regg. 7.25

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 15 perczkor.

Brassó — kézdivásárhelyi vasut.

	Brassó	Kézdi-Vásárhely
Imecsfalva	indul reggel 5.46	regg. 8.50 d. u. 3.10
Páva-Zabola	" 6.01	" 9.09 " 3.29
Prázmár	" 6.19	" 9.31 " 3.53
Kökös	" 6.30	" 9.44 " 4.06
Uzon	" 6.41	" 9.57 " 4.23
Kilyén	" 6.53	" 10.12 " 4.38
Sepsi-Szentgyörgy	" 7.11	" 10.32 " 5.03
Eresztevény	" 7.33	" 11.59 " 5.31
Nagy-Borosnyó	" 7.50	" 11.17 " 5.53
Barátos	" 8.11	" 11.41 " 6.22
Kovácsna	" 8.31	" 12.08 " 6.40
Páva-Zabola	" 8.42	" 12.21 " 6.53
Imecsfalva	" 8.54	" 12.36 " 7.08
Kézdi-Vásárhely	érk. reggel 9.08	" 12.54 este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.